

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2022

936/2022

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 4 momentti, *muutetaan* 2, 6, 10 ja 13–15 §, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 18, 28, 31, 41 ja 43 §, 44 §:n otsikko ja 1–3 momentti, 46–49, 51–55 ja 56 §, 82 §:n 1 momentti sekä 85 ja 87 a §, sellaisina kuin niistä ovat 10 § osaksi laeissa 919/2012 ja 1382/2021, 13 ja 18 § osaksi laissa 919/2012, 14 § osaksi laissa 1382/2021, 44 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti laissa 906/2014, 44 §:n 1 momentti ja 55 § laissa 1134/2014, 46 § laissa 1376/2014, 49 § osaksi laissa 564/2020, 51 § osaksi laissa 1376/2014, 54 § laeissa 1134/2014 ja 320/2016, 82 §:n 1 momentti laissa 1015/2015 sekä 87 a § laissa 1110/2016, ja *lisätään* lakiin uusi 45 a, 47 a, 87 b–87 g, 88 a, 90 a ja 90 b § seuraavasti:

2 §

Sovelтамisala

Tätä lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Tämän lain 5 luvun säännöksiä kuntaan osoittamisesta ja 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 ja 49 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan henkilöön:

- 1) joka saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua;
- 2) jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 89 §:n perusteella;
- 3) joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella; ja
- 4) jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella.

Tämän lain 5 luvun ja 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 ja 49 §:n säännöksiä sovelletaan lisäksi 2 momentissa tarkoitetun henkilön perheenjäsenen tai muuhun omaiseen, jos tällä on ollut perheside 2 momentissa tarkoitettuun henkilöön ennen tämän Suomeen tuloa.

6 §

Kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, työ- ja elinkeinohallinnon palveluja, hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.

Alkukartoituksen järjestäminen

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitettuun alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston, kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Alkukartoitukseen kuuluvia toimia voidaan järjestää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen täydentävien työnhakukeskustelujen sijasta. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

Kotoutumissuunnitelman laatiminen

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työ- ja elinkeinotoimisto ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään.

Hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Kunta tai työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelman laatimisen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus.

Kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovittava yhteen. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä.

Kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työ- ja elinkeinotoimisto osallistuu, sovelletaan lisäksi, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 12 §:ssä säädetään.

14 §

Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävät

Työ- ja elinkeinotoimisto sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Kotoutumissuunnitelman tulee sisältää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun luvun 7 §:stä johdu muuta.

Kunta sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin.

Jos kotoutumissuunnitelma laaditaan 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla monialaisesti, tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden lisäksi maahanmuuttajan kanssa sovitaan kotoutumista edistävistä hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevista palveluista.

Maahanmuuttaja ohjataan hakeutumaan yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

15 §

Alaikäisen kotoutumissuunnitelma

Kunta laatii alaikäisen maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä olosuhteista johtuva tarve. Alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Suunnitelman tarvetta arvioitaessa ja sitä laadittaessa on selvitettävä alaikäisen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon siten kuin 4 §:ssä säädetään. Suunnitelma sovitetaan yhteen perheen kotoutumissuunnitelman ja alaikäiselle laadittavien muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai 56 §:ssä tarkoitettun edustajansa kanssa. Puhevallan käyttämisestä alaikäisen puolesta säädetään tarkemmin hallintolaissa.

17 §

Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston tai hyvinvointialueen, joka laatii maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, on selvitettävä maahanmuuttajalle suunnitelmasta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet kirjallisesti ja maahanmuuttajan pyynnöstä suullisesti siten, että hän ne ymmärtää.

Kotoutumissuunnitelman laatineen kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston tai hyvinvointialueen on aktiivisesti tarjottava maahanmuuttajalle tämän kotoutumissuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja palveluja käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

18 §

Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen

Kunnan ja työ- ja elinkeinotoimiston sekä 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa myös hyvinvointialueen, on seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista.

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työ- ja elinkeinotoimiston on tarkistettava kotoutumissuunnitelma julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä. Hyvinvointialue voi osallistua suunnitelman tarkistamiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

28 §

Perheryhmäkoti ja muu asuinyksikkö

Hyvinvointialue voi perustaa lapsille ja nuorille tarkoitetun perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön. Hyvinvointialue sopii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamisesta. Hyvinvointialueen on kuultava kuntaa ennen perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamista. Hyvinvointialue sopii kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa lasten ja nuorten sijoittamisesta näihin yksiköihin sekä kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä.

Perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön toimitiloista ja kasvuoloista, yhdessä hoidettavien lasten ja nuorten määrästä ja henkilöstöstä sovelletaan, mitä lastensuojelulain 58–60 §:ssä säädetään.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa tai muussa asuinyksikössä sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 60–62 §:ssä ja 63 §:n 1–3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja toimintaa valvovalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

31 §

Monialainen yhteistyö paikallistasolla

Paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue, Kansaneläkelaitos ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja hyvinvointialue vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

41 §

Sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kunta voi tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sopimuksen 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Sopimus on monivuotinen ja sitä tarkistetaan vuosittain.

Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista tai tarkistamista.

43 §

Kuntaan osoittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osoittaa 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön kuntaan, jonka kanssa 41 §:ssä tarkoitettu sopimus on tehty.

Ennen kuntaan osoittamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sovittava kuntaan osoittamisesta kunnan kanssa. Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan osoittamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita.

44 §

Valtion korvaus kunnalle tai hyvinvointialueelle

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

Kustannukset korvataan laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan.

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen tai hyvinvointialueelta palvelujen saamisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään.

— — — — —

45 a §

Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle

Hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön kotoutumista edistävien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä.

Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan 44 §:n 3 tai 4 momentissa säädetystä ajankohdasta. Ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

46 §

Korvaus kunnan tai hyvinvointialueen maksamasta toimeentulotuesta

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta annetun lain tai toimeentulotuesta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 66/1998) mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

47 §

Korvaus paluumuuttoavustuksesta

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 85 §:ssä tarkoitetun paluumuuton tukemisesta aiheutuneet kustannukset.

47 a §

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaishiinnoissa Suomeen otetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

48 §

Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille järjestetystä tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset.

49 §

Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettujen henkilön osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkohtiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista sekä muista tukipalveluista kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

Tässä pykälässä tarkoitettut kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta henkilön ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä.

51 §

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuvat huomattavat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

Jos kunta tai hyvinvointialue järjestää henkilön toimeentulon sen vuoksi, että tämä ei maahanmuuttajana voi saada eläkettä tai muuta sosiaaliturvautuutta, kunnalle tai hyvinvointialueelle voidaan korvata tästä aiheutuvat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

52 §

Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunta taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisina palvelleiden entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden ja heidän aviopuolisoidensa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Kustannukset korvataan koko siltä ajalta, jonka 1 momentissa tarkoitettut henkilöt asuvat Suomessa.

53 §

Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan kustannukset, jotka aiheutuvat kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 4 luvussa tarkoitettulle ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, tulkitsemisesta, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhriasemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä ihmiskaupan uhrien auttamisesta huolehtivan vastaanottokeskuksen johtajan lausunto siitä, ovatko korvattaviksi haetut kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johtuvien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä.

54 §

Korvauksen maksaminen

Kunnan tai hyvinvointialueen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Ilman erillistä hakemusta voidaan maksaa 45 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus kunnalle tai 45 a §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle.

55 §

Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus

Kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan tai hyvinvointialueen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle tai hyvinvointialueelle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

Edustajan määrääminen

Oleskeluluvan pakolaiskiintiössä saaneelle lapselle ja sellaiselle ihmiskaupan uhriksi joutuneelle lapselle, jolla on oleskelulupa, määrätään edustaja viivytyksettä, jos hän on Suomessa ilman huoltajaa tai muuta laillista edustajaa. Myös muulle oleskeluluvan saaneelle lapselle, joka on Suomessa ilman huoltajaa tai muuta laillista edustajaa, voidaan määrätä edustaja.

Hakemuksen edustajan määräämisestä tekee se hyvinvointialue, jonka alueella lapsen kotikunta sijaitsee. Ennen hakemuksen tekemistä lasta on kuultava ja lapsen etu otettava huomioon 4 §:ssä säädetyllä tavalla.

Muutoin edustajan määräämiseen sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 39 §:n 3 momentissa säädetään. Käräjäoikeuden ilmoitusvelvollisuuteen sovelletaan, mitä mainitun lain 44 §:ssä säädetään.

Erinäiset säännökset*Muutoksenhaku*

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Paluumuuton tukeminen

Hyvinvointialue voi korvata 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka palaa vapaaehtoisesti koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa, kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset. Lisäksi hyvinvointialue voi maksaa yhdelle henkilölle enintään kahden kuukauden ja perheelle enintään neljän kuukauden toimeentulotuen perusosan määrää vastaavan paluumuuttoavustuksen.

Korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen myöntää hakemuksesta se hyvinvointialue, jonka alueella 1 momentissa tarkoitettu henkilö asuu.

Hyvinvointialue voi periä takaisin myöntämänsä korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen, jos osoittautuu, että korvaus tai avustus on maksettu virheellisin perustein tai perusteettomasti.

Kansaneläkelaitoksen velvollisuus luovuttaa tietoja kunnalle

Kansaneläkelaitoksen on toimitettava henkilön kotikuntalain mukaiselle kunnalle maksumatkaa ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 1 momentissa tarkoitettujen alkukartoituksen käynnistämistä varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

87 b §

Monialaiseen alkukartoitukseen tai kotoutumissuunnitelmaan liittyvä tiedonsaanti

Kunnalla, työ- ja elinkeinotoimistolla ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 17 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 18 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta tai kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 17 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 18 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alaikäisen kotoutumissuunnitelma.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta tai ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot alaikäisestä maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alaikäisen kotoutumissuunnitelma.

87 c §

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen tietojen luovuttaminen

Hyvinvointialueella on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kunnalta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta, 56 §:ssä tarkoitettulta edustajalta sekä 2 luvussa tarkoitettulta oppilaitokselta ja muulta palveluntuottajalta sen 27 ja 28 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi välttämättömät alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat tiedot.

Edellä 56 §:ssä tarkoitettulla edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

Elinkeino- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 28, 43 ja 49 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2 luvussa ja 43 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

87 d §

Kuntaan osoittamisen tiedot

Kunnan on toimitettava hyvinvointialueelle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulemisen toteuttamista varten välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettusta henkilöstä.

87 e §

Tietojen luovuttaminen hyvinvointialueelta kunnalle

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä, jolle tuotetusta palvelusta on aiheutunut kunnalle vuoden 2022 aikana kunnalle sellaisia kustannuksia, joista kunta voi hakea 46, 47, 48, 49 tai 51–53 §:ssä tarkoitettuja korvauksia.

87 f §

Hyvinvointialueen korvauksiin liittyvä tietojen luovuttaminen

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 46, 47, 48, 49, 51 tai 52 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 53 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot mainitussa pykälässä tarkoitetusta ihmiskaupan uhrista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 49 §:n 2 momentissa, 52 §:n 1 momentissa tai 53 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa, 52 tai 53 §:ssä tarkoitettu henkilöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 54 §:n 1 momentissa tai 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tai 51–53 §:ssä tarkoitettu henkilöstä.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 45 a §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä.

87 g §

Tietojen luovuttaminen Kansaneläkelaitoksesta hyvinvointialueelle

Kansaneläkelaitoksen on toimitettava hyvinvointialueelle viipymättä, maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 6 §:ssä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseksi tieto maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

88 a §

Lain soveltaminen Helsingin kaupunkiin

Mitä tässä laissa säädetään hyvinvointialueesta, sovelletaan myös Helsingin kaupunkiin.

90 a §

Sopimusten siirto hyvinvointialueelle

Jos kunta on ylläpitänyt tai järjestänyt 27 tai 28 §:ssä tarkoitettua toimintaa 31 päivänä joulukuuta 2022, kyseinen tehtävä siirtyy hyvinvointialueelle 1 tammikuuta 2023. Kunnan on siirrettävä hyvinvointialueelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa

tekemänsä 28 ja 52 §:ssä tarkoitettut sopimukset ja sellaiset 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut sopimukset, jotka koskevat 49 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia, sekä sopimuksen mukaiseen tehtävään liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023.

Hyvinvointialue voi hakea korvauksia 49 tai 52 §:ssä tarkoitettun sopimuksen nojalla niiden kustannusten osalta, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen.

Kunta voi hakea 2 momentissa tarkoitettun siirretyn sopimuksen osalta korvauksia sille 31 päivänä joulukuuta 2022 tai sitä ennen syntyneistä kustannuksista myös tämän lain tultua voimaan.

90 b §

Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tukea toteuttavan henkilöstön asema

Perheryhmäkotien toimintaan sekä muuhun alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren tukeen tai asumisen järjestämiseen liittyviä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Liikkeenluovutukseksi katsotaan myös kunnan 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirrot, jos tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 25.11.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Työministeri Tuula Haatainen